

หน่วยที่ 4 หลักภาษารอบรู้

เรื่องที่ 1 ชนิดของคำ

๑. คำนาม

หมายถึง คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ ทั้งที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน สถานที่หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เช่น มนุษย์ สุนัข พัดลม ความชั่ว คำนามแบ่งออกเป็น ๕ ชนิดคือ

๑. คำนามทั่วไป หรือ सामानยนาม คือ คำนามที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ โดยทั่วไปไม่เจาะจงว่าคืออะไร หรือสิ่งใดแน่นอน แต่เมื่อกล่าวถึงทุกคนจะเข้าใจตรงกัน

- ครูสอนหนังสือ - แม่ค้าขายผลไม้ในตลาด - หมอดูแลมือคนนั้นทำนายแม่น

๒. คำนามเฉพาะ หรือ วิสามานยนาม คือ คำนามที่เป็นชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ และชี้เฉพาะเจาะจงว่าคืออะไร เป็นของสิ่งนั้นสิ่งนี้แน่นอน ซึ่งสามารถบอกได้ชัดเจนและมักเป็นหนึ่งเดียวไม่มีซ้ำ เช่น

- ซอยวัดด่านสำโรงเป็นซอยที่มีการจราจรติดขัดมาก
- โรงเรียนสารภีพิทยาคมตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่

๓. คำนามบอกหมวดหมู่ หรือ สมุหนาม คือคำนามที่บอกจำนวน หรือบอกกลุ่มของคน สัตว์ สิ่งของ ได้แก่ คำว่า คณะ โขลง ผุ้ พวก เป็นต้น เช่น

- สุนัขจิ้งจอกกำลังไล่ล่าฝูงกวางอย่างน่ากลัว
- กองทัพพม่าได้ยกเข้ามาใกล้กรุงศรีอยุธยา
- คำว่า ผุ้ และ กองทัพ เป็น สมุหนาม

๔. คำนามบอกลักษณะ หรือ ลักษณะนาม คือคำนามที่บอกลักษณะของคำนามที่อยู่ข้างหน้าส่วนมากจะใช้ตามหลังคำที่เป็นจำนวนนับ เช่น

- เขากินข้าวหลายจาน - นักเรียนทุกคนเข้าแถวเรียงหน้ากระดาน

๕. คำนามบอกอาการ หรือ อาการนาม คือคำนามที่บอกถึงกริยาอาการ โดยจะมีคำว่า “การ” หรือ “ความ” นำหน้า ดังนี้

- การ ใช้น้ำหน้าคำกริยา เช่น การเดิน การวิ่ง การพูด การฉวยโอกาส เป็นต้น
- ความ ใช้น้ำหน้าคำวิเศษณ์ เช่น ความรัก ความมืด ความโอบอ้อมอารี เป็นต้น

♥♥ ข้อสังเกต ♥♥

ถ้า “การ” หรือ “ความ” นำหน้าคำอื่น ๆ ที่ไม่ใช่คำกริยาจะไม่ใช่คำนามบอกอาการ เช่น

- การบ้านที่ครูให้มีมากเหลือเกิน
- เขาไปติดต่อเรื่องราวที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
- ความว้าวยังไม้ทันหายความควายเข้ามาแทรก

แบบฝึกหัดที่ 1 เรื่องคำนาม

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนเติมลักษณะนามของคำต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

นาม	ลักษณะนาม
1. คน มนุษย์	
2. เข็ม เทียน มีด สมุด หนังสือ พัด เกวียน	
3. เชือก ผม สร้อย	
4. เข็มขัด แม่น้ำ ถนน คลอง	
5. ปี ขลุ่ย	
6. ช้างป่า	
7. ช้างหลายตัว (เชือก)	
8. เลื่อย ดอก	
9. พระสงฆ์ สามเณร บาทหลวง รูปภาพ	
10. โขน ละคร ลิเก	
11. ดนตรี แหวน กำไล	
12. ประติมากรรม หน้าต่าง กระฉก	
13. มุ้ง บ้าน กระท่อม	
14. แวนตา ไม้บรรทัด	
15. วิทย์ โทรศัพท์	

ตอนที่ ๒ จงบอกสมุหนามของคำนามต่อไปนี้

นาม	สมุหนาม
1. รัฐมนตรี	
2. ช้าง	
3. นักฟุตบอล	
4. หมากรุก มะพร้าว	
5. ลำไย	

ตอนที่ 3 จงขีดเส้นใต้คำนามในประโยคต่อไปนี้

- คอมพิวเตอร์เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ตัวอย่าง คอมพิวเตอร์เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้
- การท่องเที่ยวในป่าควรจรรักษารักษาธรรมชาติ
- ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต
- ช้างเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองของประเทศไทย
- ดอยตุงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดเชียงใหม่

6. เขาเป็นข้าราชการกระทรวงมหาดไทย
7. การวิ่งเป็นการออกกำลังกายชนิดหนึ่ง
8. นักเรียนวิ่งไปดูกองทัพบทหารเดินสวนสนาม
9. แม่ให้แหวนแก๊ฉั่น ๓ วง
10. ฉันชอบการแสดงบนเวทีมาก

ตอนที่ 4 จงพิจารณาว่าคำต่อไปนี้เป็นคำนามชนิดใด

1. พัดลม	=	6. ขยะ	=
2. จังหวัดนราธิวาส	=	7. โขลง	=
3. ความสามัคคี	=	8. फिल्म รัฐภูมิ	=
4. ผุ่ยนกนางนวล	=	9. ภาพยนตร์	=
5. เล่ม	=	10. ไวรัส	=

๒. คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนคำนามซึ่งกล่าวมาแล้ว เพื่อไม่ต้องกล่าวคำนามนั้นซ้ำอีก แบ่งออกเป็น

๑. สรรพนามใช้แทนผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง (บุรุษสรรพนาม)

ได้แก่ ๑.๑ สรรพนามบุรุษที่ ๑ แทนตัวผู้พูด ได้แก่ ผม ฉัน ดิฉัน อาตมา ข้าพเจ้า เป็นต้น

๑.๒ สรรพนามบุรุษที่ ๒ แทนตัวผู้ฟัง ได้แก่ คุณ เธอ ท่าน แก โยม เป็นต้น เช่น

- ใครมากับแกนะ

- คุณจะกลับมาหรือยัง

๑.๓ สรรพนามบุรุษที่ ๓ แทนตัวผู้ที่กล่าวถึง ได้แก่ ท่าน เขา พวกเขา มัน เป็นต้น เช่น

- เขามาโรงเรียนสายหลายวันแล้ว

- มันสวยที่สุดเท่าที่ฉันได้พบมา

๒. สรรพนามใช้ชี้ระยะ (นิยมสรรพนาม) เป็นสรรพนามที่ใช้แทนคำนามซึ่งบอกความใกล้เคียงหรือไกลอย่าง

ชัดเจน ได้แก่ นี่ นั้น โน่น เป็นต้น เช่น นี่ปากกาของฉัน นั่นหนังสือของเธอ โนนดินสอของเขา

๓. สรรพนามใช้ถาม (ปฤจฉาสรรพนาม) เป็นสรรพนามที่ใช้แทนนามซึ่งมีความหมายเป็นคำถามที่ต้องการคำตอบ

ได้แก่ ใคร อะไร ที่ไหน เป็นต้น เช่น ใครขโมยกระเป๋าตังค์ไป ไหนคือลูกหมีตัวใหม่

๔. สรรพนามบอกความไม่เจาะจง (อนิยมสรรพนาม) เป็นสรรพนามที่ใช้แทนนามซึ่งไม่เจาะจง มีลักษณะคล้าย

คำถามแต่ไม่ต้องการคำตอบ ได้แก่ ใคร อะไร สิ่งใด เป็นต้น

เช่น ใครไม่ทำการบ้านแสดงว่าเป็นคนที่ไม่รับผิดชอบ ฉันจะทำอะไรก็ได้

๕. **สรรพนามบอกความซ้ำ** (วิภาคสรรพนาม) เป็นสรรพนามที่ใช้แทนคำนามที่กล่าวไปแล้วและต้องการกล่าวถึงอีกครั้งหนึ่ง ได้แก่ ต่าง บ้าง กัน เช่น เด็กอนุบาลบ้างกินนอนหลับบ้างก็กินขนม, เขาจับโก่งมาชนกัน, ผู้เข้าประกวดร้องเพลงต่างก็ฝึกซ้อมมาเป็นอย่างดี

๖. **สรรพนามเชื่อมประโยค** (ประพันธสรรพนาม) เป็นสรรพนามที่แทนนามที่อยู่ข้างหน้าและเชื่อมประโยคให้ติดกัน สรรพนามชนิดนี้ทำหน้าที่ประธานของประโยคย่อยในประโยคความซ้อน ได้แก่ ที่ ซึ่ง อัน เช่น พ่อตีสุนัขที่กัดแดง, บทกลอนอันเป็นที่ชื่นชอย่อมได้รับความสนใจ

๗. **สรรพนามที่เน้นความรู้สึกของผู้พูด** เป็นสรรพนามที่แสดงความเกี่ยวข้องกับคำนามข้างหน้าในแง่ความรู้สึกที่มีต่อคำนาม เช่น คุณปู่ท่านสอนพวกเราให้ทำความดี (เทิดทูน) ตามันแกไม่ชอบเสียงดัง

๓. คำกริยา คือ คำที่แสดงกริยาอาการหรือแสดงการกระทำของประธานของประโยค มี ๔ ชนิด

๑. **กริยาต้องการกรรม** (สกรรมกริยา) คือ กริยาที่ต้องการกรรมมารับ เพราะเป็นกริยาที่ไม่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง เช่น จานงค์มุกกินข้าวขาหมู (ข้าวขาหมูเป็นกรรม), สถาพรซื้อกางเกงใหม่มา ๒ ตัว (กางเกงเป็นกรรม)

๒. **กริยาไม่ต้องการกรรม** (อกรรมกริยา) คือ กริยาที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง ไม่ต้องการกรรมมารับ เพราะชัดเจนอยู่ในตัวแล้ว ถ้ามีคำหรือข้อความมาต่อท้ายก็จะเป็นเพียงส่วนขยายกริยาเท่านั้น

เช่น นอนนอนหลับนานถึง ๒ ชั่วโมง (นานถึง ๒ ชั่วโมงเป็นส่วนขยายกริยา)

- ปากกาหมึกซึมหายเมื่อวานนี้ (เมื่อวานนี้ เป็นส่วนขยายกริยา)

๓. **กริยาที่อาศัยส่วนเติมเต็ม** (วิกตรรกกริยา) คือ กริยาที่ไม่สมบูรณ์ในตัวเองต้องมีคำมาต่อท้าย แต่ไม่ใช่กรรม เพราะเป็นส่วนที่ทำให้กริยาสมบูรณ์ขึ้น เรียกว่า ส่วนเติมเต็ม เช่น

- เธอคือนักร้องชั้นนำของเมืองไทย (นักร้องชั้นนำของเมืองไทย เป็นส่วนเติมเต็มตามหลังกริยา คือ)

เขาคลายคุณปู่มาก (คุณปู่ เป็นส่วนเติมเต็มตามหลังกริยา คล้าย)

๔. **กริยาช่วย** (กริยานุเคราะห์) คือ กริยาที่ไม่สำคัญในประโยค จะทำหน้าที่ช่วยเสริมความให้กริยาแท้ในประโยคนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นการบอกการคาดคะเน บอกการบังคับ บอกการเป็นอนาคต หรือบอกอดีตกาล เช่น

- แม่ต้องไปเชียงใหม่พรุ่งนี้ (ต้อง เป็นกริยาช่วยเสริมความกริยาแท้ “ไป” แสดงความที่แน่นอน)

- ฉันคงนอนข้างล่างนี้แหละ (คง เป็นกริยาช่วยเสริมความกริยาแท้ “นอน” แสดงความที่เป็นการคาดคะเน)

๔. คำวิเศษณ์ คือ คำที่ทำหน้าที่ขยายคำอื่นให้มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะขยาย คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา หรือคำวิเศษณ์ เช่น

- นักเรียนชาย (“ชาย” ขยายคำนาม “นักเรียน”)

- เราทั้งหลาย (“ทั้งหลาย” ขยายคำสรรพนาม “คน”)

- ทุกท่าน (“ทุก” ขยายคำสรรพนาม “ท่าน” เขียนสวย (“สวย” ขยายกริยา “เขียน”)
- มากจริงๆ (“จริงๆ” ขยายคำวิเศษณ์ “มาก”)

๕. คำบุพบท คือ คำที่นำหน้านาม สรรพนามหรือกริยาที่ทำหน้าที่อย่างนาม ตลอดจนนำหน้าคำวิเศษณ์ เพื่อเชื่อมให้สัมพันธ์กับคำข้างหน้า โดยแสดงความหมายต่างๆ เช่น บอกสถานที่ บอกเวลา หรือแสดงความเป็นเจ้าของ ได้แก่คำว่า ใน แก่ จน ของ ด้วย โดย กับ แต่ ต่อ ใกล้ ใกล้ เช่น

- ครูให้ความรู้แก่ลูกศิษย์
- เขาเดินทางโดยเครื่องบิน
- ครูต้องเสียสละเพื่อศิษย์
- น้องไปเที่ยวกับเพื่อน

๖. คำสันธาน หมายถึง คำที่ใช้เชื่อมคำ กลุ่มคำ ประโยค หรือข้อความ เพื่อให้มีความบริบูรณ์และสละสลวยยิ่งขึ้น ประโยคที่ใช้คำสันธานจะแยกเป็นประโยคที่มีความบริบูรณ์มากกว่าหนึ่งความได้ เช่น

- เขาห้ามคนอื่นแต่ทำเสียเอง คำว่า “แต่” เป็นสันธาน และเมื่อพิจารณาแล้วนักเรียนจะแยกความออกได้เป็นสองประโยค คือ ๑) เขาห้ามคนอื่น ๒) เขาทำเสียเอง
- เขามาถึงสถานีเมื่อรถไฟออกไปแล้ว คำว่า “เมื่อ” เป็นสันธาน และเมื่อพิจารณาแล้ว นักเรียนจะแยกความออกได้เป็นสองประโยค คือ ๑) เขามาถึงสถานี ๒) รถไฟออกไปแล้ว

๗. คำอุทาน หมายถึง คำที่เปล่งออกมาเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูด คำอุทานส่วนมากจะไม่มี ความหมายตรงตามถ้อยคำแต่จะมีความหมายเน้นความรู้สึกและอารมณ์ของผู้พูดเพื่อเป็นการเสริมความเมื่อพูดจากัน คำอุทานแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด ดังนี้

7.1 คำอุทานบอกอาการ เป็นคำอุทานที่แสดงอารมณ์ของผู้พูดซึ่งมักจะมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ (!)

ตัวอย่างเช่น

- เอ๊ะ ! ทำไมเธอพูดเช่นนั้น
- อนิจจา ! เขาไม่น่าจากพวกเราไปเร็วเช่นนั้น
- ว้าย ! รถชนเด็ก

7.2 คำอุทานเสริมบท ที่ไม่มีความหมายโดยตรงแต่มักใช้เติมท้ายคำเพื่อให้เป็นคำคล้องจองกันและถ่วงเสียงให้สมดุล นอกจากนี้ คำสร้อยในร้อยกรองบางชนิด เช่น โคลง ก็ถือเป็นอุทานเสริมบทด้วย เช่น

- กินข้าวกินปลาหรือยังลูก
- ไปอาบน้ำอาบทำเสียก่อนแล้วจะได้กินหูกินยา
- เสียงลือเสียงเล่าอ้าง อันใด พี่เอย
- รองเท้าพ่อแม่ได้เหยียบบลง ไตแล